

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2018. március 1.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal – 2006/123/EK irányelv – Belső piaci szolgáltatások – Az ökológiai, parazita elleni és állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítéséhez és használatához való jogot kizárólag az állatorvosok részére fenntartó nemzeti szabályozás – Letelepítés szabadsága – Arra vonatkozó követelmény, hogy az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjében kizárólag állatorvosok rendelkezhetnek részesedéssel – A közegészség védelme – Arányosság”

A C-297/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Curtea de Apel București (bukaresti fellebbviteli bíróság, Románia) a Bírósághoz 2016. május 25-én érkezett, 2016. március 1-jei határozatával terjesztett elő

a **Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO)**

és

az **Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor**

között,

az **Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România** részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, J. Malenovský (előadó), M. Safjan, D. Šváby és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. június 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO) képviselőjében R.-I Ciocaniu avocat,
- az Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România képviselőjében C. V. Toma avocat,

* Az eljárás nyelve: román.

- a román kormány képviselőjében R.-H. Radu, A. Wellman és L. Lițu, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében L. Nicolae, H. Tserepa-Lacombe és L. Malferrari, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. szeptember 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 36. o.) 15. cikkének, valamint az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO) (román állatorvosi kamara) és az Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (országos állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság, Románia, a továbbiakban: állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság) – amelyet az Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România (állatorvosi használatra szánt termékek forgalmazóinak romániai országos szövetsége, a továbbiakban: állatorvosi használatra szánt termékek forgalmazóinak szövetsége) is támogat – között, az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság által hozott azon utasítás megsemmisítése tárgyában folyó peres eljárásban terjesztették elő, amelynek elfogadása a CMVRO szerint azzal a hatással járhat, hogy megszünteti azt a kötelezettséget, amely szerint az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjében kizárólag állatorvosok rendelkezhetnek tulajdoni részesedéssel.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2006/123 irányelv

- 3 A 2006/123 irányelv (22) preambulumbekkezdésének szövege a következő:

„Az egészségügyi szolgáltatások ezen irányelv hatálya alól történő kizárása azokra az egészségügyi szakemberek által a betegek számára nyújtott egészségügyi és gyógyszerészeti szolgáltatásokra terjed ki, amelyek a betegek egészségi állapotának értékelésére, fenntartására vagy javítására irányulnak, amennyiben a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban az említett tevékenységeket a szabályozott egészségügyi foglalkozások számára tartják fenn.”

- 4 Ezen irányelv „Hatály” című 2. cikke a (2) bekezdésében így rendelkezik:

„Ez az irányelv nem alkalmazandó a következő tevékenységekre:

[...]

- f) ellátási struktúráján belül vagy azon kívül biztosított egészségügyi szolgáltatások, függetlenül nemzeti szintű szervezésük vagy finanszírozásuk módjától, illetve attól, hogy köz- vagy magántulajdonban vannak-e;

[...]

- 5 Az említett irányelv „A közösségi jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolat” című 3. cikke kimondja:

„(1) Ha ezen irányelv rendelkezései más közösségi jogi aktus olyan rendelkezésével ütköznek, amelyek egy adott szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságnak vagy gyakorlásának meghatározott kérdéseit szabályozzák adott területeken vagy szakmákban, akkor az adott területek és szakmák vonatkozásában a más közösségi jogi aktus rendelkezései érvényesek és alkalmazandók.

[...]

(3) A tagállamok ezen irányelv rendelkezéseit a Szerződésnek a letelepedés jogára és a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó szabályainak megfelelően alkalmazzák.”

- 6 A 2006/123 irányelv III. fejezetének címe „A szolgáltatók letelepedésének szabadsága”. E fejezetben található a „Tiltott vagy értékelendő követelmények” című 2. szakasz, amely magában foglalja ezen irányelv 14. és 15. cikkét.

- 7 Az említett irányelv „Értékelendő követelmények” című 15. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok megvizsgálják, hogy jogrendszerük a (2) bekezdésben felsorolt követelmények bármelyikét előírja-e, és biztosítják, hogy bármely ilyen követelmény összeegyeztethető legyen a (3) bekezdésben meghatározott feltételekkel. A tagállamok az említett feltételekkel való összeegyeztethetőség érdekében kiigazítják törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseiket.

(2) A tagállamok megvizsgálják, hogy jogrendszerük a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot vagy a szolgáltatási tevékenység gyakorlását az alábbi megkülönböztetésmentes [helyesen: hátrányos megkülönböztetéstől mentes] követelmények bármelyikének való megfeleléshez köti-e:

[...]

c) a társaság tulajdonlására vonatkozó követelmények;

d) egyéb, a [szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i] 2005/36/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelvben [HL 2005. L 255., 22. o.] szabályozott kérdésekre vonatkozó, vagy más közösségi jogszabályokban meghatározott követelményektől eltérő olyan követelmények, amelyek az érintett szolgáltatási tevékenység nyújtásához való jogosultságot – a tevékenység sajátos természete alapján – bizonyos szolgáltatók számára tartják fenn;

[...]

(3) A tagállamok ellenőrzik, hogy a (2) bekezdésben említett követelmények megfelelnek-e az alábbi feltételeknek:

a) hátrányos megkülönböztetés tilalma: a követelmények sem közvetlenül, sem közvetve nem lehetnek megkülönböztetőek az állampolgárság, vagy társaságok esetén a létesítő okirat szerinti székhely helye alapján;

b) szükségesség: a követelményeket a közérdeken alapuló kényszerítő indoknak kell alátámasztania;

c) arányosság: a követelményeknek alkalmasaknak kell lenniük a célok teljesítésének biztosítására, nem haladhatják meg az adott cél teljesítéséhez szükséges mértéket, és nem válthatók ki más, ugyanazt az eredményt biztosító, kevésbé korlátozó intézkedéssel.

[...]

A 2001/82/EK irányelv

- 8 A 2009. június 18-i 596/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2009. L 188., 14. o.) módosított, az állatgyógyászati készítmények közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/82/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 3. o.; a továbbiakban: 2001/82 irányelv) 66. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi forgalmazását csak olyan személyek végezzék, akik az érintett tagállami jogszabályok értelmében ilyen tevékenységek végzésére engedéllyel rendelkeznek.”

- 9 Ezen irányelv 67. cikke a következőket írja elő:

„Az állatgyógyászati készítmények kiadására vonatkozó szigorúbb közösségi vagy nemzeti jogszabályok sérelme nélkül, és a közegészségügy, valamint az állategészségügy védelmében az alábbi állatgyógyászati készítmények lakosság felé történő kiadása csak állatorvosi rendelvénnyre lehetséges:

[...]

- 10 Az említett irányelv 68. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy csak a nemzeti jogszabályok értelmében arra feljogosított személyek birtokában legyen, illetve e személyek rendelkezhessenek anabolikus, fertőzés elleni, parazita elleni, gyulladáscsökkentő, hormonális vagy pszichotróp tulajdonságokkal rendelkező állatgyógyászati készítményekkel vagy állatgyógyászati készítményként felhasználható anyagokkal.”

- 11 Ugyanezen irányelv 69. cikkének első albekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy az élelmiszertermelő állatok tulajdonosai vagy tartói az ilyen állatok részére szánt állatgyógyászati készítmények megvásárlását, birtoklását és alkalmazását a használatukat követő öt éves időtartamon keresztül igazolni tudják, ideértve azt az esetet is, amikor az állatot az öt éves időtartam alatt levágják.”

A 2005/36 irányelv

- 12 A 2013. november 20-i 2013/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2013. L 354., 132. o.) módosított 2005/36 irányelv (a továbbiakban: 2005/36 irányelv) 38. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az állatorvosi képzésnek garantálnia kell, hogy az érintett személy megszerezte a következő ismereteket és készségeket:

- a) az állatorvosi tevékenység alapját képező tudományok, valamint az e tevékenységekre vonatkozó uniós jog megfelelő ismerete;

[...]

A román jog

A 160/1998. sz. törvény

- 13 A legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiunii de medic veterinar (az állatorvosi szakma megszervezéséről és gyakorlásáról szóló 160/1998. sz. törvény, *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 289. szám, 1998. augusztus 6., újbóli kiadás: *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 433. szám, 2005. május 23.; a továbbiakban: 160/1998. sz. törvény) 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az állatorvosi szakmát Romániában bármely olyan román állampolgár gyakorolhatja, aki állatorvosi diplomával vagy a törvény alapján azzal egyenértékűnek elismert oklevéllel rendelkezik, valamint az uniós tagállamok azon állampolgárai, [...] akik az ezen államok valamely oktatási intézménye által kiadott állatorvosi diplomával, a törvény által előírt ilyen képzettség megszerzését igazoló bizonyítvánnyal vagy egyéb tanúsítvánnyal rendelkeznek.”

- 14 E törvény 4. cikke előírja:

„Az állatorvosok kizárólagos jogosultsággal rendelkeznek:

[...]

- i) az ökológiai termékek, a különös használatra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítése és használata területén.

[...]”

- 15 Az említett törvény 16. cikke értelmében:

„(1) A[z állatorvosi kamarai (CMVRO)] tagság bármely román állampolgár vagy európai uniós tagállam állampolgárságával rendelkező állatorvosnak megadható, aki:

- a) a 2. cikk értelmében jogszerűen gyakorolja Romániában az állatorvosi hivatást;
- b) a törvény értelmében nincs eltiltva az állatorvosi szakma gyakorlásától;
- c) egészségügyileg alkalmas az állatorvosi hivatás gyakorlására.

(2) A[z állatorvosi kamarai (CMVRO)] tagság az állatorvosi szakma gyakorlásához kötelező.”

- 16 E törvény 39. cikkének szövege a következő:

„Az állatorvosi kamara (CMVRO) által az [...] [állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatósággal] együttműködésben kidolgozott rendelet állapítja meg a független állatorvosok jogkörét és hatáskörét, valamint egyes közfeladatok általuk történő ellátását.”

Az állatorvosokra vonatkozó szabályzat

- 17 Az állatorvosi kamara 3/2013. sz. határozatával elfogadott, állatorvosokra vonatkozó szabályzat (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 676. szám, 2014. szeptember 16.; a továbbiakban: állatorvosokra vonatkozó szabályzat) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen szabályzat alkalmazásában:

[...]

- m) a jogi személyiséggel vagy azzal nem rendelkező állatorvosi rendelők egységes nyilvántartása – az [állatorvosi kamara (CMVRO)] [...] hivatala által kezelt hivatalos és nyilvános dokumentum, amely a következőket tartalmazza:

[...]

- állatgyógyászati gyógyszertárak és állatgyógyászati értékesítőhelyek, amennyiben tőkéjük kizárólag állatorvosok tulajdonában van, vagy későbbi jogszabály-módosításokat követően megváltozik a tulajdonosi összetétele;

[...]”

- 18 Az állatorvosokra vonatkozó szabályzat 37. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítése során a jogosultsággal rendelkező állatorvosok kizárólag jogi személyként járhatnak el [...], és tevékenységüket a következő engedélyezett állatorvosi létesítmények formájában folytathatják:

- a) állatgyógyászati értékesítőhelyek;
- b) állatgyógyászati gyógyszertárak.

[...]”

- 19 E szabályzat 38. cikkének (3) és (4) bekezdése értelmében:

„(3) Az állatgyógyászati készítményeket, a parazita elleni termékeket és az ökológiai termékeket kizárólag olyan állatorvosok használhatják fel és alkalmazhatják, akik állatorvosi ellátó vagy tanácsadó létesítmények tulajdonosai vagy alkalmazottjai [...].

(4) A (3) bekezdéstől eltérően, az állatok tulajdonosai – az injekció formájában beadott készítmények kivételével – alkalmazhatják az olyan érvényes tanúsítvánnyal rendelkező állatorvos által felírt és ajánlott állatgyógyászati készítményeket, amely tanúsítja az orvosnak a szakma gyakorlásához való jogát.”

Az állategészségügyi előírások

- 20 Az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság elfogadta az ordinul nr. 83/2014 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară /autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar (az állatgyógyászati gyógyszertárak szervezeti és működési feltételeire, valamint az állatgyógyszerészeti ágazatban működő létesítmények és az ezen ágazatban folytatott tevékenységek állategészségügyi nyilvántartásba vételére és

engedélyezésére irányuló eljárásokra vonatkozó állategészségügyi előírások jóváhagyásáról szóló, 83/2014. sz. rendelet, *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2014. július 22-i 541. sz., később módosított és kiegészített változat; a továbbiakban: állategészségügyi előírások).

21 Az állategészségügyi előírások 1. cikke szerint:

„A jelen állategészségügyi előírások az állatgyógyászati gyógyszertárak szervezeti és működési feltételeit, valamint az állatgyógyszerészeti ágazatban működő létesítmények és az ezen ágazatban folytatott tevékenységek állategészségügyi nyilvántartásba vételére és engedélyezésére irányuló eljárásokat állapítják meg.”

22 Ezen előírások 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen állategészségügyi előírások alkalmazásában:

a) állatgyógyászati gyógyszertár – olyan állatgyógyszerészeti létesítmény, amely a törvénynek megfelelően állatgyógyászati készítményt, [...] vagy más állatgyógyászati terméket [...] tart vagy értékesít;

[...]

h) állatgyógyászati értékesítőhely – állatgyógyszerészeti létesítmény, amely a vény nélkül kapható állatgyógyászati készítményekre, egyéb állatgyógyászati termékekre [...] korlátozó kiskereskedelemmel foglalkozik;

[...]”

23 Az említett előírások 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az állatgyógyászati gyógyszertárak szakképzettséggel rendelkező személyzete a következőkből állhat:

a) állatorvosi felsőfokú szakképzettséggel rendelkező személyek;

b) az állatorvos-tudomány, az orvostudomány, a gyógyszerészet, a kémia, a biológia területén középfokú szakképzettséggel rendelkező személyek;

c) adminisztratív személyzet.”

24 Ugyanezen előírások 12. cikkének (2) és (3) bekezdése megemlíti:

„(2) Az állatgyógyászati gyógyszertár működtetésének feltétele olyan állatorvos jelenléte, aki [az állatorvosi kamara (CMVRO)] által a szakma gyakorlására vonatkozóan kiadott tanúsítvánnyal rendelkezik.

(3) Az állatgyógyászati készítményeknek az állatgyógyászati gyógyszertár révén történő szabad forgalomba bocsátására csak kiskereskedelemben, a 11. cikk a) és b) pontja szerinti személyek közreműködésével kerülhet sor.”

25 Az állategészségügyi előírások 23. cikke az állatgyógyászati értékesítőhelyek vonatkozásában a 11. cikkben és a 12. cikk (2) bekezdésében meghatározott szabályokhoz hasonló szabályok alkalmazását írja elő.

A 31/2015. sz. utasítás

- 26 Az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság 83/2014. sz. utasításával jóváhagyott állategészségügyi előírások módosításáról és kiegészítéséről szóló, 2015. március 26-i 31/2015. sz. utasítással (*Monitorul Oficial al României* 2015. április 7-i 235. száma; a továbbiakban: 31/2015. sz. utasítás) az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság törölte az említett előírások 43. cikkének j) pontját és 51. cikkének g) pontját.
- 27 E cikkek lényegében azt írták elő, hogy az állatgyógyászati gyógyszertárak, illetve állatgyógyászati értékesítőhelyek működési engedélyeinek megszerzéséhez a létesítmény jogi képviselőjének be kell nyújtania az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatósághoz a jogi személyiséggel vagy azzal nem rendelkező állatorvosi rendelők egységes nyilvántartásába való bejegyzést igazoló tanúsítvány másolatát tartalmazó ügyiratokat.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 28 A CMVRO keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt, amelyben a 31/2015. sz. utasítás megsemmisítését kérte.
- 29 Keresetének alátámasztásaként e kamara többek között arra hivatkozott, hogy az említett utasítás sérti a 160/1998. sz. törvény 4. cikkének i. pontját, amely kizárólagos jogköröket állapít meg az állatorvosok javára az ökológiai termékek, a speciális használatra szánt parazitaellenes készítmények, valamint az állatgyógyászati célú gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítése és felhasználása terén. Az ilyen kizárólagos jog márpedig az állatorvosok számára döntési jogot jelent, amely jog csak akkor érvényesülhet hatékonyan, ha az állatgyógyászati gyógyszertárak és állatgyógyászati értékesítőhelyek társasági tőkéjében kizárólagosan vagy legalább többségi tulajdonban törvényileg elismert állatorvosok rendelkeznek tulajdonjoggal. Egyébként éppen emiatt rendelkezik úgy az állatorvosokra vonatkozó szabályzat, hogy csak azok a gyógyszertárak vagy értékesítőhelyek jegyezhetők be az állatorvosi rendelők egységes nyilvántartásába, amelyek tulajdonosai kizárólag állatorvosokból állnak. Márpedig, mivel az e nyilvántartásba való bejegyzést igazoló tanúsítvány bemutatásának kötelezettségét az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság 31/2015. sz. utasítása eltörölte, a társasági tőkében való részesedésre vonatkozó e követelmény betartása ettől kezdve nem garantálható.
- 30 Az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság azt állítja, hogy az állatorvosi rendelők egységes nyilvántartásába való bejegyzést igazoló tanúsítvány bemutatására vonatkozó kötelezettség eltörlésére azért volt szükség, mert e rendelkezések nem feleltek meg a 2006/123 irányelvnek, illetve a Consiliul Concurenței (versenytanács, Románia) egyik közleménye szerint alkalmasak voltak az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmének piacán a verseny korlátozására.
- 31 Az állatorvosi használatra szánt termékek forgalmazóinak szövetsége, amely az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági hatóság támogatása érdekében az eljárásban beavatkozóként vett részt, vitatja a 160/1998. sz. törvény 4. cikke i. pontjának a CMVRO által javasolt azon értelmezését, miszerint az állatorvosokat egyes termékek felhasználása vonatkozásában megillető kizárólagos jogkör nem sérti a fogyasztók azon jogát, hogy beszerezhessék és birtokban tarthassák azokat az állatgyógyászati készítményeket, amelyeket megszerzését és birtokban tartását a 2001/82 irányelv 67. és 69. cikke megengedi az állatok tulajdonosai és tartói számára.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy az Európai Bizottság tájékoztatást kért Romániától az uniós jognak az állatgyógyászati gyógyszertárakra és különösen a társasági tőkében való tulajdonosi részesedésre vonatkozó követelményekre alkalmazandó nemzeti szabályozása által történő esetleges megsértésével kapcsolatban. Ezenfelül e bíróság úgy véli, hogy a Bíróság ugyan korábban már nyilatkozott az állatorvosi szakmával hasonlóságokat mutató szakmák vagy tevékenységek, illetve az

állatgyógyászati készítmények értékesítéséből és alkalmazásából álló tevékenységek tárgyában, az állatorvosok helyzete bizonyos olyan sajátosságokat mutat, amelyek adott esetben eltérő megoldást indokolhatnak.

33 E körülmények között a Curtea de Apel București (bukaresti fellebbviteli bíróság, Románia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e az uniós joggal az a nemzeti szabályozás, amely az állatorvosok javára kizárólagos jogot biztosít az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésére és használatára vonatkozóan?

2) Amennyiben e kizárólagos jog összeegyeztethető az uniós joggal, ellentétes-e az utóbbival az, hogy e kizárólagos jog azokra a létesítményekre is kiterjed, amelyeken keresztül az értékesítésre sor kerül, abban az értelemben, hogy e létesítmények többségi vagy kizárólagos tulajdonosának állatorvosnak, illetve állatorvosoknak kell lenniük?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

34 Az állatorvosi használatra szánt termékek forgalmazóinak szövetsége azt állítja, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel az előterjesztett kérdések szövege nem említi az uniós jog azon szabályát vagy szabályait, amelynek vagy amelyeknek az értelmezését kéri.

35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében szereplő azon követelmények között, amelyeknek az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeknek meg kell felelniük, e cikk c) pontjában az a követelmény szerepel, hogy a kérelemnek tartalmaznia kell azon indokok rövid kifejtését, amelyek a kérdést előterjesztő bíróságot arra vezették, hogy az uniós jog egyes rendelkezéseinek értelmezését kérje vagy azok érvényességét illetően tegyen fel kérdést, valamint az e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jogszabályok között az e bíróság által megállapított kapcsolatot.

36 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy bár a Bíróság ítélkezési gyakorlatában található olyan ügyek, amelyek olyan tevékenységekkel voltak kapcsolatosak, amelyek bizonyos hasonlóságokat mutatnak az állatgyógyászati készítmények értékesítésével és alkalmazásával kapcsolatos tevékenységgel, az előtte folyamatban lévő ügy néhány olyan sajátosságot mutat, amely nem teszi lehetővé a Bíróságnak az ilyen tevékenységek kapcsán a letelepedési szabadság folyományait pontosító ítélkezési gyakorlatának egy az egyben történő alkalmazását. Következésképpen, ami az alapügyet illeti, e bíróság szükségesnek tartja a Bírósághoz való fordulást, mivel az előtte folyamatban lévő eljárásban felhozott megsemmisítési jogalapok egyikének csak akkor lehet helyt adni, ha az állatorvosokat az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítése és felhasználása kapcsán megillető kizárólagos jog nem ellentétes a letelepedés szabadságának elvével.

37 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság kellőképpen kifejtette azokat az indokokat, amelyek őt arra vezették, hogy az uniós jog egyes rendelkezéseinek értelmezését kérje, valamint az e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jogszabályok között általa megállapított kapcsolatot, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 38 Előjáróban hangsúlyozni kell, hogy az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak egy olyan nemzeti szabályozást kell alkalmaznia, amelynek a tárgya az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésével és felhasználásával kapcsolatos tevékenységek tartós jelleggel történő gyakorlása, ami elvileg a letelepedés szabadságára vonatkozó 2006/123 irányelv 3. fejezetének hatálya alá tartozhat.
- 39 Kétségtelen, hogy a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontjából az következik, hogy az „egészségügyi szolgáltatások” kifejezetten ki vannak zárva ezen irányelv alkalmazási köréből. Ugyanakkor, ez utóbbi (22) preambulumbekzdése értelmében az ezen kizárás tárgyát képező szolgáltatások azok az „egészségügyi szakemberek által a betegek számára nyújtott szolgáltatások, amelyek a betegek egészségi állapotának értékelésére, fenntartására vagy javítására irányulnak”, ami azt jelenti, hogy azokat emberi élőlények részére nyújtják.
- 40 Márpedig, jóllehet az állatgyógyászati ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésével és használatával kapcsolatos tevékenységek valóban az egészségügy területére tartoznak, azok ugyanakkor nem képeznek emberi élőlények számára nyújtott szolgáltatásokat.
- 41 E körülményekre tekintettel az ilyen tevékenységek nem tartoznak az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontjában foglalt kivétel hatálya alá.
- 42 Ezenkívül, mivel a kérdést előterjesztő bíróság viszonylag nagy terjedelemben hivatkozik a kérelmében a 2001/82 irányelvre, amely több alapelvet is felállít az állatgyógyászati készítmények forgalmazására vonatkozóan, meg kell vizsgálni, hogy ezen alapelvek nem képezik-e akadályát a 2006/123 irányelv alkalmazásának olyan esetben, mint az alapeljárás tárgyát képező eset.
- 43 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 2006/123 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, ha ezen irányelv rendelkezései más uniós jogi aktus olyan rendelkezésével ütköznek, amelyek egy adott szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságnak vagy gyakorlásának meghatározott kérdéseit szabályozzák adott területeken vagy szakmákban, akkor az adott területek és szakmák vonatkozásában más uniós jogi aktus rendelkezései érvényesek és alkalmazandók.
- 44 Márpedig, jóllehet a 2001/82 irányelv tartalmaz néhány szempontot az állatgyógyászati készítmények forgalmazását illetően a közegészség védelme céljából, ugyanakkor nem tekinthető olyannak, mint amely meghatározná azokat a feltételeket, amelyek mellett a tagállamoknak engedélyezniük kell az állatorvosi képesítéssel nem rendelkező személyek számára az alapeljárás tárgyát képező különféle állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésének gyakorlását, felhasználását és alkalmazását.
- 45 Kétségtelen, hogy ezen irányelv 66. cikkének (1) bekezdése és 68. cikkének (1) bekezdése tartalmaz néhány, az e tevékenységekre irányadó szabályt. Ugyanakkor ezen irányelv 66. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésével kapcsolatos tevékenységek gyakorlását csak olyan személyek számára engedélyezhetik, akik a nemzeti szabályozás értelmében ilyen tevékenységek végzésére feljogosítottak, teljes mértékben e tagállamokra bízva az ilyen feljogosításra vonatkozó feltételek meghatározását. Következésképpen az említett cikk a tagállamokra bízva az említett tevékenységek megkezdéséhez szükséges feltételek meghatározását.

- 46 Ami a 2001/82 irányelv 68. cikkének (1) bekezdését illeti, az azt írja elő, hogy a tagállamok kötelesek megtenni minden annak érdekében célszerűnek ítélt intézkedést, hogy állatgyógyászati készítményeket vagy ekként használható, parazita elleni anyagokat tartalmazó készítményeket kizárólag az erre feljogosított személyek tarthassanak birtokukban, illetve ellenőrzésük alatt, anélkül, hogy pontosítaná, hogy kik minősülnek ilyen feljogosított személyeknek.
- 47 Ebben az összefüggésben ismét el kell térni a 2001/82 irányelvnek az állatgyógyászati készítmények forgalmazóinak szövetsége által támogatott azon értelmezésétől, miszerint ezen irányelv 67. és 69. cikkéből arra lehet következtetni, hogy az állatok tulajdonosai saját maguk is beadhatják az állataiknak a felírt állatgyógyászati készítményeket.
- 48 Ugyanis e tekintetben egyrészt elegendő kiemelni, hogy bár a 2001/82 irányelv 67. cikke inkább a gyógyszerek vásárlóközönség számára való kiadását szabályozza, ugyanezen cikk utal arra, hogy azt az emberi egészség védelmét szolgáló, szigorúbb nemzeti szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni. Másrészt, jóllehet ezen irányelv 69. cikke kötelezi az állatok tulajdonosait arra, hogy öt évig őrizzék meg az állatgyógyászati készítmények használatát igazoló iratokat, e rendelkezés ugyanakkor nem pontosítja, hogy az állatok tulajdonosai maguk is beadhatják-e ezeket a készítményeket.
- 49 Ebből következik, hogy a két előterjesztett kérdést – amely mindössze az „uniós jogra” utal, anélkül, hogy e jog konkrét rendelkezéseit megjelölné – kizárólag a 2006/123 irányelvre, pontosabban annak 15. cikkére figyelemmel kell megvizsgálni.

Az első kérdésről

- 50 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely az állatorvosok javára kizárólagos jogot biztosít az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésére és használatára vonatkozóan.
- 51 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően a tagállamoknak először is meg kell vizsgálniuk, hogy jogrendszerük előír-e az ezen cikk (2) bekezdésében említett valamely követelményt, ezt követően, amennyiben igen, ügyelniük kell arra, hogy e követelmény összhangban legyen az említett cikk (3) bekezdésében foglalt feltételekkel, végül pedig, adott esetben ki kell igazítaniuk a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási előírásaikat annak érdekében, hogy azokat e feltételekkel összhangba hozzák.
- 52 Az ezen irányelv 15. cikkének (2) bekezdésében említett „értékelendő követelmények” között, e rendelkezés d) pontjában, szerepel az érintett tevékenység nyújtásához való jogosultságnak – a tevékenység sajátos természete folytán – bizonyos szolgáltatók számára való fenntartására vonatkozó követelmény.
- 53 A jelen esetben azt kell megállapítani, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, bizonyos állatgyógyászati termékek kiskereskedelmi értékesítésével és használatával kapcsolatos tevékenységek gyakorlását kizárólag az állatorvosok számára tartja fenn, és így a 2006/123 irányelv 15. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett követelményekhez hasonló jellegű követelményt tartalmaz.
- 54 Következésképpen e követelménynek meg kell felelnie az ezen irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében foglalt három feltételnek, azaz hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek, szükségesnek és valamely közérdeken alapuló kényszerítő indokhoz viszonyítva arányosnak kell lennie.

- 55 Először is, ami e feltételek közül az elsőt illeti, a Bírósághoz benyújtott ügyiratok közül semmi sem utal arra, hogy a jelen ítélet 53. pontjában foglalt követelmény a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdése a) pontja értelmében véve, közvetlenül vagy közvetett módon, hátrányos megkülönböztetést tartalmazna.
- 56 Ezt követően, ami az említett feltételek közül a második feltételt illeti, pontosítani kell, hogy a román kormány rámutatott arra, hogy az említett követelmény célja a közegészség védelme.
- 57 Márpedig, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a közegészség védelme az uniós jog által elismert, közérdeken alapuló kényszerítő indokok között szerepel, és egy ilyen indok igazolhatja olyan intézkedések valamely tagállam általi elfogadását, amelyek a lakosság megbízható és minőségi gyógyszerellátását kívánják biztosítani (lásd ebben az értelemben többek között: 2013. december 5-i Venturini és társai ítélet, C-159/12–C-161/12, EU:C:2013:791, 41. és 42. pont).
- 58 Végül, ami a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében foglalt harmadik feltételt illeti, az három elem együttes fennállását feltételezi, nevezetesen azt, hogy a követelmény alkalmas legyen az elérni kívánt cél megvalósítására, ne lépje túl az annak megvalósításához szükséges mértéket, és ne lehessen ugyanazon eredmény elérését lehetővé tevő, kevésbé korlátozó intézkedéssel helyettesíteni.
- 59 Ami az első elemet illeti, általában véve emlékeztetni kell a gyógyszerek igen sajátos jellegére, hiszen gyógyhatásaik élesen elkülöníthetővé teszik őket a többi terméktől (2009. május 19-i Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet, C-171/07–C-172/07, EU:C:2009:316, 31. pont).
- 60 Következésképpen, a Bíróság korábban már elismerte, hogy a gyógyszer-értékesítés jogának meghatározott szakemberek részére való fenntartására vonatkozó követelmény igazolható, azon indokból kifolyólag, hogy ők azok a személyek, akiknek a fogyasztók részére garanciát és tájékoztatást kell adniuk (lásd ebben az értelemben többek között: 2009. május 19-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-531/06, EU:C:2009:315, 58. pont).
- 61 Jóllehet a Bíróság az emberi felhasználásra szánt gyógyszereket illetően korábban így nyilatkozott, hangsúlyozni kell többek között, hogy egyes állati betegségek átterjedhetnek az emberre is, és az állati eredetű élelmiszertermékek veszélyeztethetik az emberi egészséget, amennyiben beteg vagy a kezeléseknél ellenálló baktériumokat hordozó állatokból származnak, illetve, ha az állatok kezeléséhez használt gyógyszermaradványokat tartalmaznak. Márpedig, ha az állatgyógyászati hatóanyagokat helytelen módon vagy nem megfelelő mennyiségben alkalmazzák, akkor gyógyhatásaik vagy nem érvényesülnek, vagy azok túlzott mértékű alkalmazása gyógyszermaradványok megjelenését eredményezheti az állati eredetű termékekben, és adott esetben hosszú távon rezisztenciát okozhat az élelmiszerláncban megtalálható egyes baktériumok kezelésében.
- 62 Ebből következik, hogy az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek értékesítését illetően a jelen ítélet előző pontjában kifejtett megfontolások főszabály szerint átültethetők az állatgyógyászati készítmények és hasonló termékek értékesítésének területére is. Ugyanakkor, mivel e gyógyszerek az emberi egészségre csupán közvetett hatást gyakorolnak, a tagállamokat ez utóbbi területen megillető mérlegelési mozgástér terjedelmének nem kell feltétlenül azonosnak lennie az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek értékesítésére vonatkozó mozgástér terjedelmével.
- 63 Következésképpen az egyes állatgyógyászati anyagok értékesítése és alkalmazása terén az állatorvosok számára biztosított kizárólagos jog a jelen ítélet 57. pontjában azonosított közegészség-védelmi cél elérésének biztosítására alkalmas intézkedést képez, hiszen e személyek rendelkeznek az ahhoz szükséges szakmai ismeretekkel és képzéssel, hogy e hatóanyagokat megfelelő módon és mennyiségben maguk alkalmazzák, illetve, hogy azok alkalmazásával kapcsolatban megfelelő útmutatást adjanak a többi érintett személy számára.

- 64 Ami e harmadik feltétel második elemét illeti, nevezetesen azt, hogy az érintett követelmény nem lépheti túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket, emlékeztetni kell arra, hogy az emberi egészség védelme az első helyen áll az EU-Szerződés által oltalmazott javak és érdekek között, és a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani e védelmet, és e szintet milyen módon kívánják elérni. Mivel e szint tagállamonként eltérő lehet, a tagállamoknak bizonyos mérlegelési mozgásteret kell hagyni (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 11-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-141/07, EU:C:2008:492, 51. pont).
- 65 Ilyen mozgástérre olyan esetben még inkább szükség van, amikor bizonytalanság áll fenn a közegészséget érintő kockázatok fennállását vagy azok jelentőségét illetően, és a tagállamok annak bevárása nélkül meghozhatnak védőintézkedéseket, hogy e kockázatok ténylegessége teljes mértékben bizonyításra került volna. A tagállamok meghozhatják különösen mindazokat az intézkedéseket, amelyek – amennyire csak lehetséges – csökkentik a közegészségre gyakorolt kockázatot, ideértve azt a kockázatot is, ami a lakosság gyógyszerekkel való megbízható és színvonalas ellátása tekintetében jelentkezne (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i Venturini és társai ítélet, C-159/12–C-161/12, EU:C:2013:791, 60. pont).
- 66 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság által idézett rendelkezésekből az következik, hogy az említett tagállam különbséget tesz az egyes állatgyógyászati készítmények között a közegészségre gyakorolt kockázat súlyosságától függően. Ugyanis, még ha az említett szabályozás nem is teszi lehetővé az állatok tulajdonosai számára az injekció formájában felírt gyógyszerek beadását, hiszen az nyilvánvalóan többletkockázatot jelentene, elismeri számukra annak a lehetőségét, hogy az ilyen, nem injekció formájában kapható gyógyszereket maguk alkalmazzák.
- 67 Egyébként, a Bíróság elé terjesztett ügyiratokban semmi sem utal arra, hogy az alapeljárás tárgyát képező nemzeti szabályozás elfogadásával az érintett tagállam túllépte volna a számára e területen biztosított mérlegelési mozgáster határait.
- 68 Végül, ami a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében foglalt harmadik feltétel harmadik elemét illeti, amely az ugyanazon cél elérését lehetővé tévő, kevésbé korlátozó intézkedések hiányára vonatkozik, a Bizottság azt állítja, hogy a közegészség védelmének célja ugyanilyen hatékony módon elérhető lett volna egy olyan intézkedéssel is, amely megengedi a szóban forgó termékek más, megfelelő képesítéssel rendelkező szakemberek – például gyógyszerészek vagy a gyógyszerágazatban haladó szintű szakképzésben részt vevő más személyek – általi forgalmazását.
- 69 Ugyanakkor, jóllehet e más szakemberek valóban rendelkezhetnek igen alapos ismeretekkel az állatgyógyászati készítmények különféle összetevőinek tulajdonságait illetően, semmi sem utal arra, hogy az állategészségügy terén szükséges, speciális képesítéssel rendelkezzenek.
- 70 Ily módon nem tűnik evidensnek, hogy a Bizottság által javasolt intézkedés alkalmas lenne ugyanazon eredmény biztosítására, mint amelyet az alapeljárás tárgyát képező nemzeti szabályozás előírányoz.
- 71 Ami azt a körülményt illeti, amelyre a Bizottság is hivatkozott, hogy egyes állatgyógyászati készítmények értékesítése orvosi rendelvénnyhez kötött, ami már önmagában véve is utal e gyógyszerek alkalmazásának és adagolásának módjára, figyelemmel a tagállamok számára biztosított mérlegelési mozgásterre, ez utóbbiak úgy is vélekedhetnek, hogy önmagában véve egy orvosi rendelvénnyel nem elegendő azon kockázat kizárására, hogy az ekként felírt gyógyszereket nem megfelelő módon vagy nem megfelelő mennyiségben alkalmazzák (lásd analógia útján: 2010. december 16-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-89/09, EU:C:2010:772, 60. pont).
- 72 E körülményekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az olyan nemzeti szabályozás által felállított követelmény, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás által felállított követelmény, összhangban állónak tűnik a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében foglalt harmadik feltétellel.

73 A fentiek egészére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely az állatorvosok javára kizárólagos jogot biztosít az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésére és használatára vonatkozóan.

A második kérdéstről

74 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely előírja, hogy az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjében kizárólagosan vagy többségi tulajdonban állatorvosok kell, hogy rendelkezzenek részesedéssel.

75 Mindamellett, amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozta, a nemzeti jognak a kérdést előterjesztő bíróság által idézett rendelkezései egyedül azt írják elő, hogy az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjének egésze kizárólag állatorvosok tulajdonában kell, hogy álljon, és semmiféle, pusztán többségi tulajdonra vonatkozó esetet nem említenek.

76 E körülményekre tekintettel, e kérdésre kizárólag annyiban kell választ adni, amennyiben az egy olyan nemzeti szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos, amely az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmével foglalkozó létesítmények társasági tőkéjében kizárólagos tulajdoni részesedést követel meg az állatorvosok részéről.

77 E kérdés megválaszolásához hangsúlyozni kell, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikke (2) bekezdésének c) pontja megemlíti az értékelendő követelmények között a társasági tőkében való tulajdoni részesedésre vonatkozó követelményeket. Ennélfogva az érintett létesítmény társasági tőkéjén belüli tulajdoni részesedéssel rendelkezők (állatorvosi) minőségére vonatkozó, ilyen követelményt előíró nemzeti szabályozás csak akkor tekinthető összeegyeztethetőnek az említett 15. cikkel, ha megfelel az e cikk (3) bekezdésében említett három feltételnek.

78 A jelen esetben először is nem vitás, hogy az alapeljárás tárgyát képező szabályozás megfelel az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés hiányára vonatkozó, első feltételnek.

79 Ezt követően, ami a második feltételt illeti, amely a szóban forgó követelmény szükségességével kapcsolatos, úgy tűnik, hogy e szabályozás elfogadásával a román jogalkotó többek között azt akarta biztosítani, hogy az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítését az állatorvosok hatékony módon felügyeljék.

80 Márpedig, amint az az első kérdésre adott válaszból következik, az ilyen célt olyannak kell tekinteni, mint amely a közegészség védelmének általánosabb célja körébe tartozik, mely utóbbi viszont közérdeken alapuló kényszerítő indokot képez.

81 Végül, ami az említett követelmény arányosságával kapcsolatos, harmadik feltételt illeti, az először is azt igényli, hogy a szóban forgó szabályozás alkalmas legyen az általa elérni kívánt cél megvalósítására.

82 E tekintetben, figyelemmel arra a mérlegelési mozgástérre, amellyel egy adott tagállam rendelkezik, amint arra a jelen ítélet 64. pontjában emlékeztettünk, e tagállam úgy is vélekedhet, hogy fennáll a kockázata annak, hogy ha nem állatorvosok kerülnek abba a helyzetbe, hogy befolyást gyakorolhatnak az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények üzemeltetésére, akkor ők olyan gazdasági stratégiát fognak követni, amely sértheti az állattulajdonosok gyógyszerekkel való biztonságos és színvonalas ellátásának célját, valamint az e létesítményekben közreműködő

állatorvosok függetlenségét, főként azért, hogy őket arra ösztönzi, hogy eladják azokat a gyógyszereket, amelyeknek a raktározása már nem kifizetődő, vagy arra, hogy csökkentsék a működési költségeket (lásd analógia útján: 2009. május 19-i Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet, C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 40. pont).

- 83 Márpedig, ha úgy vesszük, hogy ez azt jelenti, hogy a kérdéses létesítmények üzemeltetése olyan feltételek mellett történik, amelyek biztosítják az állatorvosok kizárólagos tulajdoni részesedését e létesítmények társasági tőkéjében, akkor az olyan szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, alkalmas e kockázat csökkentésére és az általa elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására.
- 84 Az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésével foglalkozó létesítmények társasági tőkéjében tulajdoni részesedéssel rendelkező állatorvosok ugyanis, ellentétben azon gazdasági szereplőkkel, akik nem állatorvosok, olyan szakmai etikai szabályoknak vannak alávetve, amelyek e haszonszerzésre való törekvést hivatottak moderálni, és így az ő haszonszerzéshez fűződő érdekük az őket terhelő felelősség révén enyhébb lehet, hiszen a jogi, illetve a szakmai etikai szabályok esetleges megszegése nem csupán ráfordításaik megtérülését csökkentheti, hanem saját szakmai egzisztenciájukat is alááshatja (lásd analógia útján: 2009. május 19-i Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet, C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 37. pont).
- 85 Másodszor, illetve harmadszor, ahhoz, hogy az a követelmény, hogy az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésével foglalkozó létesítmények társasági tőkéjében kizárólag állatorvosok rendelkezhetnek tulajdoni részesedéssel, arányosnak legyen tekinthető, az is szükséges, hogy ne lépje túl a kitűzött cél eléréséhez szükséges mértéket, és azt ne lehessen más, ugyanezen cél elérését biztosító, kevésbé korlátozó intézkedésekkel helyettesíteni.
- 86 Márpedig, amint az a Bíróságnak a jelen ítélet 82. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatából következik, bár egy adott tagállamnak teljességgel jogában áll megakadályozni, hogy azok a gazdasági szereplők, akik nem állatorvosok, olyan helyzetbe kerülhessenek, hogy meghatározó befolyást gyakorolnak az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmével foglalkozó létesítmények üzemeltetésére, az e kérdést illetően a jelen ítélet ugyanezen pontjában említett cél nem igazolhatja, hogy e gazdasági szereplőket teljesen kizárják az említett létesítmények társasági tőkéjében való részesedésszerzésből, hiszen nem kizárt, hogy az állatorvosok hatékony felügyeletet gyakorolhatnak e létesítmények felett akkor is, ha nem kizárólagos jelleggel rendelkeznek tulajdoni részesedéssel az említett létesítmények társasági tőkéjében, hiszen e tőke egy korlátozott részének nem állatorvosok tulajdonába adása nem képezi feltétlenül akadályát az ilyen felügyeletnek. Ennélfogva, az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, túllépi az általa elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket.
- 87 E megállapítást nem döntheti meg a 2009. május 19-i Bizottság kontra Olaszország ítéletből (C-531/06, EU:2009:315) levezethető azon okfejtés sem, amelyben a Bíróság összeegyeztethetőnek tekintette a letelepedés szabadságával és a tőke szabad mozgásával azt a nemzeti szabályozást, amely nem csak azt akadályozta meg, hogy olyan személyek, akik nem gyógyszerészek, jelentős tulajdoni hányaddal rendelkezzenek a gyógyszertárakat üzemeltető társaságok tőkéjében, amely bizonyos befolyásgyakorlást tesz számukra lehetővé azok üzemeltetését illetően, hanem azt is, hogy a más tagállamból származó befektetők, akik nem gyógyszerészek, e társaságokban olyan kevésbé jelentős részesedést szerezzenek, amely ilyen befolyást nem biztosít a számukra.
- 88 Ugyanis, amint az a jelen ítélet 62. pontjából kiderül, bár az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek területén érvényes megfontolások főszabály szerint átültethetők az állatgyógyászati készítmények értékesítésének területére is, a tagállamokat az állatgyógyászati készítményekkel való ellátottság minőségének és az ilyen készítményeket értékesítő létesítményekben közreműködő állatorvosok függetlenségének biztosítása érdekében megillető mérlegelési mozgástér korlátozottabb, mint az a mozgástér, amellyel egyes más olyan ágazatokban rendelkezhetnek, amelyek szorosabb kapcsolatban

állnak az emberi egészség védelmével, és ennél fogva e mozgástér nem terjedhet odáig, hogy teljesen kizárják az ilyen létesítmények társasági tőkéjében való tulajdonszerzésből azokat a személyeket, akik nem állatorvosok.

- 89 Következésképpen, a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely előírja, hogy az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjében kizárólag állatorvosok rendelkezhetnek részesedéssel.

A költségekről

- 90 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely az állatorvosok javára kizárólagos jogot biztosít az ökológiai termékek, a különös célra szánt, parazita elleni készítmények, valamint az állatgyógyászati készítmények kiskereskedelmi értékesítésére és használatára vonatkozóan.**
- 2) **A 2006/123 irányelv 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező szabályozás, amely előírja, hogy az állatgyógyászati készítményeket kiskereskedelmi szinten értékesítő létesítmények társasági tőkéjében kizárólag állatorvosok rendelkezhetnek részesedéssel.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 54. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.